

**Закон о сузбијању полних болести са Правилником за његово извршење, Упуством  
за рад по Закону и Правилнику и Наредбом о таксама, 1935.**

**Садржај**

1. Закон о сузбијању полних болести
2. Правилник за извршење Закона о сузбијању полних болести
3. Упуства за рад по Закону о сузбијању полних болести и Правилнику за извршење тога Закона
4. Наредба о таксама по Закону о сузбијању полних болести

616.97

ПРКА ЗАКОНА

начених судском и административном праксом  
Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

СВ. 231

# ЗАКОН

## О СУЗБИЈАЊУ ПОЛНИХ БОЛЕСТИ

СА ПРАВИЛНИКОМ ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ,  
— УПУСТВОМ ЗА РАД ПО ЗАКОНУ И ПРАВИЛНИКУ, — И НАРЕДБОМ О ТАКСАМА.



БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКО И КЊИЖАРСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ГЕЦА КОН А. Д.

12 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 12

1935

4324

231 Св.

ЗБИРКА ЗАКОНА

Св. 231

протумачених судском и административном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

br.

5704

IGN.

# ЗАКОН

## О СУЗБИЈАЊУ ПОЛНИХ БОЛЕСТИ

СА ПРАВИЛНИКОМ ЗА ЊЕГОВО ИЗВРШЕЊЕ,  
— УПУСТВОМ ЗА РАД ПО ЗАКОНУ И ПРАВИЛНИКУ, — И НАРЕДБОМ О ТАКСАМА.



35089

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКО И КЊИЖАРСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ГЕЦА КОН А. А.

12 КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 12

1935




## САДРЖАЈ

Страна

1 <sup>0</sup> Закон о сузбијању полних болести	5
2 <sup>0</sup> Правилник за извршење Закона о сузбијању полних болести	— — — 17
3 <sup>0</sup> Упутства за рад по Закону о сузби- јању полних болести и Правилнику за извршење тога Закона	— — — 2
4 <sup>0</sup> Наредба о таксама по Закону о сузбијању полних болести	— — — 45

---



Штампарија  
Драг. Грегорића  
Београд

**ЗАКОН****о сузбијању полних болести**

од 28 марта, 1934 год.

§ 1 — Полне болести, у смислу овога закона су: сифилис, гонореа и меки шанкр у свима облицима.

§ 2 — Свако лице оболело од полне болести мора одмах да се лечи.

§ 3 — Свако лице, које оболи или посумња да је оболело од које полне болести, има право на бесплатан преглед и на бесплатно лечење, ако је стања таквог, да не може поднети трошкове лечења:

а) у свима државним и самоуправним санитарским установама (болницама, университетским клиникама, амбулантама и т. сл.); и

б) код среских и општинских лекара.

Изузимају се лица осигурана по Закону о осигурању радника (1922 године), која ће се лечити у својим санитарским установама.



Министар социјалне политике и народног здравља прописаће правилник о плаћању трошкова лечења аналогно правилнику о наплати болничких трошкова.

§ 4 — Сваки лекар, који лечи болесника од полних болести обавезан је:

1) да обавести болесника о преношљивости његове заразне болести, о његовом обавезном лечењу и о законској одговорности ако кога зарази; да одврати болесника од ступања у брак, ако се пред истим налази, до потпуног излечења; да болеснику преда штампано упутство, које издаје Министарство социјалне политике и народног здравља;

2) да се код болесника обавести о извору заразе и само ако добије поуздане податке да то достави надлежним властима, ради проверавања и предузимања потребних мера;

3) да дискретно води евиденцију болесника које лечи и да на захтев надлежне власти даје потребне податке без навођења имена; и

4) да опомене болесника, ако би лечење прекинуо или ако неуредно долази на лечење.

Ако болесник и после опомене не продужи лечење или не поднесе доказ, да се лечи код другог лекара или установе поменуте у § 3 овога закона, лекар је дужан да о томе учини писмену доставу надлежној власти, без обзира на тачку 3 овог параграфа.

§ 5 — Лице, које лекару да лажно, злонамерно обавештење о извору заразе (§ 4), казниће се према одредбама овога Закона.

§ 6 — Ако постоји опасност да заражено лице својим начином живота или небрижљивошћу у лечењу може своју болест да пренесе на околину, или на лица са којима долази у додир, надлежна власт ће, на основу лекарског мишљења, тако лице сместити у јавну болницу на лечење дотле, док не престане бити опасно за друге. Ово смештање вршиће се са што већом дискрецијом.

§ 7 — Министарство социјалне политике и народног здравља предузима:

1) у вези са надлежним грађанским и војним властима све мере, да се широком пропагандом обавештавају најшире масе становништва, омладина, школска младеж и војска о опасностима од полних болести. Омладину ће, почев од њене 15-те године старости, стручна лица на погодан начин обавештавати о полном животу, озбиљности и несрећама, које могу да проузрокују полне болести. За ову пропаганду користиће се сва средства, као: предавања, позоришта, филм, публикације, слике, летци итд. Шефови и лекари амбулаторија за кожне и венеричне болести обавезни су да у овоме правцу покажу нарочиту делатност; и

2) отварање нових амбулаторија за кожне и венеричне болести.

Шефови амбулаторија за кожне и венеричне болести старају се за отварање и одржавање Профилактичне станице при амбулаторијама.



§ 8 — Свака проституција као и држање јавне куће је забрањено и кажњиво дело по прописима Кривичног законика Глава XXIV.

Кривични законик. Глава двадесет и четврта. Кривична дела против јавног морала.

§ 269 — Казниће се робијом до десет година:

1. ко женско лице с којим није у браку силом или претњом истовремене опасности по живот или тело принуди на обљубу; или

2. ко обљубу изврши над женским лицем које претходно доведе у несвесно стање или га друкчије за одбрану онеспособи.

§ 270 — Ко над женским лицем с којим није у браку, а које због душевне болести, слабоумља, нарушене свести или из каквих других узрока није за одбрану способно, изврши обљубу, казниће се робијом до осам година.

§ 271 — Ко изврши обљубу са женским лицем, које је претходно лажно уверио да је са њиме у браку, казниће се строгим затвором.

За покушај ће се казнити.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 272 — Ко у случајевима §§ 269 и 270 изврши само блудну радњу, а не и саму обљубу, казниће се строгим затвором.

Ко у случају § 271 изврши само блудну радњу, казниће се затвором до годину дана.

Гоњење за кривично дело из првог и другог одељка, ако није јавно учињено, предузима се само по предлогу.

§ 273 — Ко над женским лицем које није навршило четрнаесту годину изврши обљубу, казниће се робијом до десет година.

Ко над таквим лицем изврши какву блудну радњу, казниће се строгим затвором.

Гоњење за кривично дело из другог одељка, ако није јавно учињено, предузима се само по предлогу.

§ 274 — Казниће се робијом до пет година:

1. ко мушко лице испод четрнаест година злоупотреби за обљубу;

2. ко изврши обљубу над својим малолетним пасторчетом, усвојеним дететом, храњеником, или храњеницом или над својом штићеницом.

Ко изврши блудну радњу према овим лицима казниће се строгим затвором.

§ 275 — Робијом до десет година казниће се:

1. ко као старешина, надзорник, лекар, верски представник, васпитач, наставник или други орган, користећи се влашћу коју му даје тај његов положај према лицу с којим је у додиру или на које по том свом положају има утицаја, изврши обљубу над тим лицем;

2. ко изврши обљубу са лицем које се налази под његовим надзором у затвору, болници, сиротињском дому, у заводу за васпитање или поправљање, у заводу за рад или за лечење или чување.

За извршену блудну радњу у овом случају учинилац ће се казнити строгим затвором.

§ 276 — Ко злоупотребом поверења полно непорочне малолетне девојке која је навршила четрнаест година ову на обљубу наведе, казниће се затвором најмање шест месеци.

Ако учинилац са заведеном девојком ступи у брак, неће се казнити.



Гоњење се предузима по предлогу.

§ 277 — Ко се користи невољом у којој се налази полно непорочно женско лице, па ово на обљубу или какву блудну радњу с њим или с неким другим наведе, казниће се строгим затвором.

Учишилац се неће казнити ако са заведеном женском закључи брак.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 278 — Ко силом, претњом или преваром одведе полно непорочно женско лице у намери да с њим он или ко други у блуду живи, казниће се робијом до пет година.

Ако одведено лице није навршило четрнаест година, учинилац ће се казнити робијом до десет година.

Учишилац се неће казнити ако са овако одведеном женском ступи у брак.

§ 279 — Ако лице, над којим је извршена обљуба или каква блудна радња у смислу §§ 269—278, од тога умре, учинилац ће се казнити робијом најмање пет година.

Ако је услед ове обљубе или блудне радње лице претрпело тешку повреду из § 178 или § 179, учинилац ће се казнити робијом до дваест година.

§ 280 — Ко из навике или из користољубља иде на руку вршењу блуда, казниће се строгим затвором до две године.

У особито тешким случајевима казниће се робијом до пет година.

§ 281 — Ко женско лице које блуд проводи у виду заната искоришћује, казниће се строгим затвором и новчано.

§ 282 — Казниће се робијом до десет година:

1. ко подведе лице млађе од осамнаест година;

2. ко подведе своју жену, кћер, сестру, унуку или лице поверено његовом старању или надзору;

3. ко какво лице ради блуда одведе из његова завичаја или пребивалишта у друго место и тамо га остави или другоме преда.

§ 283 — Ко какво лице ради блуда одведе у иностранство или га ради тога другом преда или се ради тога с ким удружи, казниће се робијом до петнаест година.

§ 284 — За обљубу између сродника у правој линији, казниће се робијом до десет година.

За обљубу између сродника по крви у побочној линији закључно до другог степена казниће се робијом до пет година.

За обљубу између сродника по тазбини до првог степена закључно и између онога који је крстио и крштенога или овога родитеља казниће се затвором до годину дана.

§ 285 — За противприродни блуд између лица учинилац ће се казнити строгим затвором у колико та радња не прелази у теже кривично дело.

§ 286 — За противприродни блуд лица са животињом учинилац ће се казнити затвором до годину дана.

§ 287 — Ко јавно изврши какву блудну радњу, казниће се затвором или новчано до 50.000 динара.

§ 288 — Ко јавно држи предавање неморалног садржаја којим се потстрекава на блуд или блудне радње, као и ко производи, прода-



је, растура, или уопште у јавни саобраћај пушта списе, новине, слике и друге предмете који садрже тешку повреду јавног морала, казниће се строгим затвором и новчано.

Предмети кривичног дела одузеће се.

§ 289 — Под блудном радњом у смислу прописа ове главе разуме се свака таква радња којом учинилац иде на задовољење своје телесне похоте.

§ 9 — Мушко лице, које ступа у брак, мора за венчање поднети надлежној власти лекарско уверење из кога ће се видети да не болује ни од једне болести наведене у § 1 овога Закона.

Државни и самоуправни лекари издаваће ова уверења бесплатно сиромашним лицима.

Женско лице, које зна да је заражено или према околностима то може да претпостави па ипак закључи брак, казниће се по § 256 Кривичног законика.

Издавање лажног уверења казниће се по постојећим законским прописима.

Ако верски претставник, или претставник надлежне грађанске власти не буде добио оваква уверења од мушког лица које жели да ступи у брак, па га ипак венча, казниће се по одредби § 399 став први Кривичног законика. Изузима се случај венчања на самртној постељи. Ако такав мушкарац оздрави, има се у року од месец дана сам дати прегледати.

Кривични законик:

§ 256 — Ко полно заражен врши обљубу и другога зарази или ма на који начин друго-

га изложи опасности те зараде, казниће се затвором и новчано до 50.000 динара.

Ако је учинилац муж према својој жени или жена према своме мужу, гоњење се предузима само по тужби брачног друга.

§ 399 — Верски претставник који венча лица између којих брак по закону није допуштен, казниће се затвором или новчано.

Истом казном казниће се и верски претставник, који венча лице које је раније ступило у брак по прописима ма које у Краљевини Југославији признате вероисповести или које је раније закључило грађански брак.

Ако брак остане на снази, верски претставник ће се казнити новчано до 5.000 динара, а суд га може и ослободити од сваке казне.

§ 10 — Забрањује се лечење полне болести без личног прегледа болесника, према писму или поруци, или слањем лекова.

Забрањује се свако рекламирање лекова за лечење полних болести, било да се врши усмено или путем штампе, објава, летака и т.сл.

§ 11 — Лице, које несавесношћу, било путем полних сношаја или ма на који други начин пренесе полну болест на друго лице, лице које узме здраву дојкињу у погледу сифилиса код детета које болује од сифилиса, жена која болује од сифилиса а прими се за дојкињу код детета које ову болест нема, лице које да дете болесно од сифилиса другом лицу под своје или на неговање или васпитање а о болести детета не обавести — казниће се по одредбама Кривичног законика.



§ 12 — Министарство социјалне политике и народног здравља испитиваће социјалне узроке, који стварају и подржавају проституцију, а у циљу да се предузму потребне мере, које ће одредити специјалном Уредбом.

Министарство социјалне политике и народног здравља ће у свима већим варошима оснивати домове за привремени смештај жена и девојака, које долазе у те вароши да траже зараду, као и за оне које остану без зараде.

Министарство социјалне политике и народног здравља ће, у вези са другим државним и стручним властима и приватним организацијама, а нарочито са женским удружењима и са друштвима за сузбијање полних болести, оснивати и одржавати специјалне установе у којима ће се смештати:

а) морално угрожена и посрнула женска младеж; и

б) женска лица кажњена због проституисања а у циљу, да би се оспособила за приређивање.

§ 13 — Ако се утврди да прилике у којима живи малолетни, угрожавају његов морални развитак у средини у којој је, односно Краљ. Банске управе, односно Управа града Београда, предузеће потребне мере да надлежна власт за малолетнике одузме родитељу односно старатељу очинску власт и малолетника смести или у коју другу породицу или установу предвиђену у предњем параграфу.

§ 14 — Лице које се огреши о прописе овога Закона казниће се, ако дело није кажњи-

во по прописима Кривичног законика, затвором до 6 месеци или новчаном казном до 5.000 динара.

§ 15 — Извиђање кривица по овоме Закону вршиће се: било на пријаву приватних лица, ако је приватни интерес оштећен, било по претставци надлежног јавног или самоуправног органа, ако је јавни интерес оштећен.

§ 16 — За извиђаје и пресуђења кривица по овоме Закону надлежни су судови по Закону о кривичном судском поступку, који важи на дотичном судском подручју.

Претрес је тајан.

§ 17 — Све новчане казне изречене по овоме Закону, или у вези истога по Кривичном законнику, иду у корист фонда за оснивање и издржавање установа предвиђених у параграфима 12 и 13 овога Закона. Фондом рукује Министар социјалне политике и народног здравља и исти се налази на приплоду код Државне хипотекарне банке.

§ 18 — Све полицијске и административне мере које су до сада уређивале надзор над проституткама укидају се.

§ 19 — Спровођење овога Закона поверава се Министру социјалне политике и народног здравља, који ће издати потребан правилник за извршење овога Закона.



§ 20 — Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише и кад се обнародује у „Службеним новинама“, а обавезну снагу добија 30 дана после обнародовања, када престају да важе прописи који су му противни.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

Службене новине Бр. 122 — XXXI од 10 марта, 1934 год.

## ПРАВИЛНИК

С.Бр. 11866 од 15 јуна, 1934 год.,

за извршење Закона о сузбијању полних болести

На основу Закона о сузбијању полних болести, прописује се овај Правилник за извршење Закона о сузбијању полних болести

Чл. 1 — Под полним болестима у смислу Закона о сузбијању полних болести подразумева се сифилис, гонореја и меки шанкр, у свима облицима без обзира на локализацију и трајање болести. Овамо спадају и екстрагенитални шанкри и екстрагенитална гонореја (очна, ректална) као и све њихове компликације.

Чл. 2 — Полне болести лечи само лекар, који има право приватне праксе. Свако друго лечење од нестручних лица повлачи казну и за оног који лечи и за оног који се лечи. За обавезно лечење малолетника и слабоумних одговорни су родитељи односно њихови старатељи. У местима са већим бројем лекара, сваки лекар који утврди полну болест, а изма којих разлога сам лично уопште не лечи



полне болести, дужан је оболелог упутити на законске прописе о обавезном лечењу. Исто су то дужна да учине и сва лица, која су по закону обавезна за пријаву акутних заразних болести.

У местима где постоји само један лекар, дужан је предузимати лечење полних болести.

Чл. 3 — Државне и самоуправне санитарне установе као и срески и општински лекари дужни су бесплатно прегледати и лечити све оне особе, које имају право на бесплатно лечење у болницама и према правилнику о наплати болноопскрбних трошкова. Расправљање да ли је лице таквога стања да не може поднети трошкове, не може бити разлог да се ово лечење одгађа. Ако се утврди да лице нема право на бесплатно лечење а својевољно неће да плати, наплата ће се извршити преко општинских судова према такси, коју ће одредити Министарство социјалне политике и народног здравља а на начин, како се то чини код наплате болноопскрбних трошкова.

Чл. 4 — Установе и лекари за бесплатно лечење снабдеваће се потребним лековима и осталим материјалом из кредита установа или здравствених општина а утрошак ће правдати према постојећим прописима. Краљевске банске управе дужне су све оне општине, у којима су полне болести јако распрострањене, потпомагати потребним лековима и осталим санитарним материјалом.

Чл. 5 — Лица осигурана по Закону о осигурању радника лече се код својих установа. Ако се она лече код установа или лекара ван осигурања, у местима где нема уредских установа, трошкове плаћа Уред за осигурање радника према тачкама из чл. 3 овог Правилника. Здравствене задруге ће прегледати и лечити своје чланове по прописима који важе за те установе. У местима где нема других санитарних установа и органа, надлежни хигијенски заводи могу посао о сузбијању полних болести вршити у сарадњи са здравственим задругама.

Чл. 6 — Хигијенски заводи као и Централни хигијенски завод и Школа народног здравља снабдеваће све лекаре и установе који се баве бесплатним лечењем, летцима, који се предају сваком болеснику бесплатно као упуство. Сви лекари дужни су саветовати болесника да се уредно лечи и упозорити га на законске последице ако би лечење прекинуо или неуредно долазио. Нарочиту пажњу обратиће болеснику на преношење заразе и опасности од ње пре ступања у брак.

У случају прекидања или неуредног долажења лекар ће болесника поверљиво писменим путем опоменути на обавезност лечења. Ако и поред ове опомене болесник не одговори обавези лечења, лекар ће о томе поверљиво обавестити установу односно надлежног лекара ради даљег поступка у смислу чл. 7 овог Правилника.



Чл. 7 — Лекари су дужни да се на дискретан начин обавесте о извору заразе а за поступак може се узети само она изјава коју болесник, чији је идентитет несумњиво утврђен, писмено лекару потврди после опомене о последицама погрешне или злонамерне пријаве. Овакове пријаве лекар је дужан доставити среским, полицијским односно градским санитетским властима, ради даљег најдискретнијег проверавања и предузимања потребних мера чувајући при томе службену тајну.

Чл. 8 — Лица, која дају лажна обавештења о извору заразе казниће се због обмане власти ако су то учинила свесно или злонамерно. Проналажење извора спада у делокруг среских, полицијских односно градских санитетских власти.

Чл. 9 — Сви лекари дужни су водити евиденцију болесника у посебној књизи по прописаном обрасцу у вези са личношћу и обољењем. Овај рад као и евиденцију за целу државу организовале и надзиравати Централни хигијенски завод слично евиденцији акутних заразних болести. У сваком случају мора се сачувати лекарска тајна а евиденција има првенствену сврху проучавања социјалне етиологије и патологије као и успеха рада.

Чл. 10 — Све санитетске установе, код којих се лече оболели од полних болести, водиле тачно евиденцију о социјалним услови-

ма који су могли проузроковати обољења и на захтев Министарства социјалне политике и народног здравља стављати потребне предлоге ради предузимања специјалних мера за отклањање тих узрока.

Чл. 11 — Особе које су због неуредног лечења опасне по околину морају се сместити у јавну болницу. За принудно лечење одредиће се по свим болницама сразмерно раширености венеричних обољења, одређен број постеља, у колико не постоји одељење. О овоме се стара банска управа за бановинске а Министарство социјалне политике и народног здравља за државне болнице. Принудно лечење може се предузети само на образложени писмени предлог лекара или установе која лечење обавља.

Чл. 12 — Организација рада по Закону о сузбијању полних болести спада у делокруг хигијенских завода и подређених му установа. Министарство ће се старати да се, где год се за то укаже потреба, прошири рад тих завода и њихових установа. Дужност је завода да на својој територији раде у смислу Уредбе о организацији и делокругу хигијенских завода, домова народног здравља и здравствених станица и других постојећих прописа. Сви други лекари који врше ма какве послове по Закону о сузбијању полних болести дужни су да сарађују на извођењу овог програма према прописима који су на снази и према у-



пуствима хигијенских завода. Хигијенски заводи ће непосредно преко својих подређених установа бити у сталној вези са болницама, среским санитарским референтима, општинским лекарима, Уредима за осигурање радника и здравственим задругама своје територије као са грађанским и војним властима у циљу што ефикаснијег спровођења мера прописаних овим Правилником.

Хигијенски заводи воде целокупан рад на сузбијању полних болести и имају право надзора над радом свих установа и органа, који су по закону обавезни за овај рад.

**Чл. 13** — Под проституцијом подразумева се вршење полног сношаја са више лица за новац или за сретства исте вредности као и вршење полног сношаја на начин, који худи јавном моралу. У року од три месеца од ступања на снагу овога Правилника затвориће се све јавне куће и одузети дозвола од јавних проститутки.

Све ове женске морају се лекарски прегледати и у случају болести лечити по прописима Закона и овога Правилника. Здраве и излечене жене имају се упутити на редовна занимања или у специјалне домове а ако су страни поданици послати их у њихову домовину. Министарство социјалне политике и народног здравља прописује Правилник за домове, у које ће упућивати малолетне женске, за које се предвиђа опасност да се пуште потпуно слободне у живот.

**Чл. 14** — Издавање лекарског уверења за ступање у брак врше санитарске установе и лекари а према долеозначеним обрасцима. Уверење не сме бити старије од десет дана пре ступања у брак. При издавању овог уверења мора се узети писмена изјава од лица које ступа у брак о његовом ранијем здравственом стању у погледу полних болести.

*Образац писмене изјаве лица, коме се издаје уверење за ступање у брак*

Име и презиме:

Место сталног боравка:

Старост:

Занимање:

Брачно стање:

Идентичност:

Изјављујем, да пре овог лекарског прегледа нисам боловао ни од једне полне болести у смислу § 1 Закона о сузбијању полних болести.

Потпис,

или:

Изјављујем, да сам боловао од те и те полне болести у смислу § 1 Закона о сузбијању полних болести. Навести дан и годину обољења, трајања лечења и писмену дозволу за ступање у брак од лекара, који га је лечио.

Потпис,

*Образац лекарског уверења за ступање у брак*

Име и презиме:

Место сталног боравка:



Године живота:  
 Занимање:  
 Брачно стање:  
 Идентичност лица:

*На основу данас извршеној прегледа, микроскопској, клиничној и серолошкој није и ли јесте утврђено да именовани болује ни од једне болести наведене у § 1 Закона о сузбијању полних болести те сам према томе мишљења да именовани може (не може) ступити у брак.*

Ово уверење важи од данас највише за 10 дана с тим, да се пред венчање преда претставнику надлежне власти, који венчање врши.

Прегледаном је скренута пажња да је могуће да се зарази полном болешћу ако се до венчања буде изложио таквој опасности.

Дупликат ових уверења задржава лекар или установа која их је издала.

**Чл. 15** — Лекови за лечење полних болести могу се анонсирати само преко стручних медицинских и апотекарских часописа и листова. Забрањено је летцима и плакатама препоручивати лекове за лечење полних болести. Исто тако је забрањено објављивати лекарским анонсама начине лечења појединих полних болести.

**Чл. 16** — При узимању дојкиња у службу мора се лекарским прегледом и уверењем утврдити, да не само дојкиња и њезино дете него и дете које узима на дојење као и његова мајка

не болују ни од једне болести по овоме Правилнику, а нарочито не од сифилиса. Здрава дојкиња не сме дојити заражено дете од полних болести. Исто тако здраво дете не сме се дати на дојење дојкињи болесној од полних болести. Исто то важи и за породице и лица која примају на стан и негу малу децу и одојчад. Надлежни лекар има право и дужност да повремено врши контролу ових лица у смислу овог Правилника.

**Чл. 17** — Овај Правилник ступа на снагу 30 јуна 1934 године.



## УПУСТВА

С. Бр. 22003 од 6 новембра, 1934 год.,

за рад по Закону о сузбијању полних болести и Правилнику за извршење тога закона

На основу § 19 Закона о сузбијању полних болести, прописују се ова Упустава за рад по Закону о сузбијању полних болести и Правилника за извршење тога закона

## 1 Општи услови

Чл. 1 — За дијагнозу болести у смислу чл. 1 Правилника мора се у сваком случају поред клиничног извршити и микроскопски, односно серолошки преглед. Као оболели од гонореје и меког шанкра сматра се сваки онај, код кога се утврди позитиван клинички и микроскопски налаз; а од сифилиса ако постоји позитиван клинички, серолошки односно микроскопски налаз. Ако је серолошки налаз неодређен, треба га поновити. Позитиван серолошки налаз и без клиничног налаза значи латентно стање сифилиса.

Чл. 2 — Одредбе овога Закона спроводе првенствено амбулаторије и болничка одељења за венеричне болести где ове установе постоје, затим срески и општински лекари. Они врше првенствено и преглед и лечење болесника али то право имају и сви лекари са правом праксе.

Чл. 3 — Одредбе Закона о сузбијању ендемијског сифилиса нису укинуте Законом о сузбијању полних болести. Према томе у срезовима које Министарство социјалне политике и народног здравља буде прогласило као заражене ендемијским сифилисом врши се лечење по одредбама Закона о сузбијању ендемијског сифилиса. За прегледе пре ступања у брак и у овим местима важе одредбе Закона о сузбијању полних болести.

Чл. 4 — Лечење полно болесних лица је обавезно. Одговорно за спровођење лечења сматра се само болесно лице, ако је пунолетно, иначе његови старатељи. Ако се лице налази у каквој установи (интернату и томе слично), онда одговорност за лечење пада на управника те установе, ако је сазнао за такво обољење међу штићеницима.

Сви лекари дужни су својим болесницима скренути пажњу на обавезност лечења и упозорити их на законске последице, не само по Закону о сузбијању полних болести него и по Кривичном законнику.



**Чл. 5** — Обавештења о полним болестима на начелима савремене пропаганде воде сви лекари по дужности, али опрезно и на подесан начин: одвојено за мушкарце, одвојено за женске. Деца испод 16 година не могу бити припуштена јавним предавањима. Излагања треба да су без застрашивања; нарочито нагласити потребу стручног лечења и истаћи да су полне болести излечиве.

**Чл. 6** — Приватни лекари имају право тражити стручне савете по свима питањима прегледа, лечења и сузбијања полних болести од амбулаторија за сузбијање полних болести по болницама. Задатак је тих установа да успоставе најдужу сарадњу са лекарима њихових територија у циљу што успешнијег рада на сузбијању полних болести.

### *II Прегледи пре ступања у брак*

**Чл. 7** — Прегледе у сврху издавања уверења пре ступања у брак врше лекари у свима санитетским установама, државним, бановинским, општинским, Средишњег уреда за осигурање радника, Болесничког фонда саобраћајног особља, Братинских благајна, Здравствених задруга, а нарочито у амбулаторијама за сузбијање полних болести, одељењима за кожне и венеричне болести болница и клиника и у општим амбулантима свих установа. Затим средски и општински лекари и сви лекари с правом приватне праксе.

Лабораторијски прегледи врше се у државним установама и општинским лабораторијама. У приватним лабораторијама само ако у њима постоји стручњак специјалиста за овај посао, ако су прописно снабдевене и ако од надлежних власти имају одобрење за рад.

Ако лекар врши и бактериолошке и серолошке прегледе у својој лабораторији мора тачно означити да је анализу сам вршио и методе под којима је радио. Исто тако мора навести и број под којим је резултат завео у своју књигу прегледа. Ове прегледе могу вршити само они лекари који су прописно снабдевени свима потребама за овај рад и имају доказе да су довољно времена радили те анализе и да су за њих оспособљени.

**Чл. 8** — Лекари који се налазе у јавној служби (§ 7) не могу ове прегледе вршити у својој приватној ординацији (чл. 12 ст. 3 Правилника о облику, садржини и начину издавања уверења).

Сви прегледи односно издани резултати имају се тачно регистровати.

**Чл. 9** — Свако мушко лице пре ступања у брак без обзира на изјаву да није никад боловало од венеричне болести мора се најдеталније прегледати клинички, микроскопски и серолошки, да ли не болује од које полне болести. У клиничком налазу морају се дати тачни описа свих органа и делова тела где се могу појављивати знаци обољења. Серолошки прегледи морају се вршити по Васерману и најмање још по једној флокулативној методи.



**Чл. 10** — Идентичност лица приликом клиничког прегледа или при узимању крви и материјала за преглед утврђује се на основу докумената са фотографијом или на основу писмене изјаве два легитимисана сведока, у колико лекар лично не гарантује за идентичност, што мора увек писмено означити. Доказе о идентичности треба чувати уз регистар издатих уверења.

### *III Уверење за ступање у брак*

**Чл. 11** — Уверење могу издати све установе и лекари, који имају право да обављају прегледе. Уверења се издају на основу извршеног прегледа према претходним одредбама.

Установе осигурања могу издавати ова уверења само својим члановима.

Државне или самоуправне установе, среќки и општински лекари могу издавати уверења свима лицима без обзира на имовно стање, с тим да сиромашнима издају бесплатно, а осталим уз наплату прописане таксе а по такси по Закону о сузбијању полних болести.

Свако уверење издато за ступање у брак мора носити наслов: „Уверење за ступање у брак“ и означити тачно резултате клиничког и лабораторијског прегледа са јасним мишљењем и потписом. Уз лабораторијске прегледе мора се навести установа или лекар који су их извршили и тачан препис резултата.

Ако је мишљење неповољно лекар је дужан дати упутства за лечење и даље поступање саветујући брачника и упозоравајући га

на штетне последице и законске и здравствене од сваког непромишљеног корака.

Регистар прегледа за уверења за ступање у брак као и издато уверење води се по обрасцу бр. 7. Дужни су га водити све установе и лекари који оваква уверења издају.

### *IV Евиденција венеричних оболења*

**Чл. 12** — Изјава болесника о извору заразе која се узима по обрасцу бр. 1 упућује се у затвореној коверти и поверљиво, у градовима по Закону о градским општинама, градском физикату, иначе среќском санитетском референту, Ови су дужни постарати се на погодан начин преко својих органа или преко амбулаторија за полне болести, ако ова у месту постоји, да пријављено лице дође на преглед (чл. 7 и 8 Правилника), а затим се поступа у смислу § 4 Закона, ако се утврди полна болест.

**Чл. 13** — Евиденцију о сваком придшлом случају венеричних оболења државне и самоуправне установе, као и установе осигурања воде на начин прописан Правилником за извештајну службу о раду санитетских установа, помоћу картотеке по обрасцу бр. XI.

Лекари у приватној пракси воде књигу (чл. 9 Правилника) са податцима по обрасцу бр. 2.

**Чл. 14** — Све установе и сви лекари, који лече и врше прегледе по Закону о сузбијању полних болести шаљу (чл. 9) за сваки месец



извештај среском санитетском референту, односно градској санитетској управи по Закону о градским општинама — по обрасцу бр. 3 најдаље до сваког 3 дана наредног месеца за сва оболења са њихове територије. Срески санитетски референт одн. градске санитетске управе састављају исти извештај за своју територију, упућују један примерак надлежном, а други Централном хигијенском заводу а трећи амбулаторији за венеричне болести, ако она постоји у месту најдаље до 10 дана наредног месеца.

Централни хигијенски завод саставља месечни извештај за Министарство а штампа тромесечни преглед за целу државу.

**Чл. 15** — Амбулаторије за венеричне болести, а где ових нема, срески санитетски референти, полициска односно градска санитетска управа воде старање, да се у свему закон спроводи и пронађен или пријављен болесник лечи.

Ако болесник прекине с лечењем, приватни одн. ординирајући лекар као и установе дужни су му упутити опомену по обр. бр. 4.

Ако на опомену у току од 5 дана опоменуто лице не дође да лечење продужи или не докаже да се лечи на другом месту, ординирајући лекар дужан је о том обавестити амбулаторију, одн. среског санитетског референта или општинског лекара, а ови су дужни да о томе као и за своје аналогне случајеве шаљу доставу полициским властима (обр. бр. 5) да би се спровело принудно лечење.

Сва ова преписка је поверљиве природе.

У седиштима хигијенских завода, домова народног здравља и венеричних амбулаторија и одељења болничких за кожне и венеричне болести ове ће установе преко стручних лица, нарочито нудиља, водити евиденцију и претходно покушавати да се лечење настави и без интервенције а у смислу одредбе Правилника о раду Домова народног здравља.

**Чл. 16** — Ако се болесник лечио у болници па је морао бити отпуштен пре него што је излечен, болница одн. ординирајући лекари дужни су о томе обавестити установе или лекаре према § 15 Закона о сузбијању полних болести, одакле је болесник (обр. 5) односно куда је отпутовао.

Исто мора учинити установа или лекар, ако се болесник пресели из досадањег места становања у друго.

Службене новине Бр. 265—LXIX од 16 новембра, 1934 год.



Образац бр. 1

## Пријава

о извору заразе (На основу § 4 Закона о сузбијању полних болести)

Овој установи (потписаном лекару) у смислу чл. 7 и 8 Правилника о извршењу закона о сузбијању полних болести пријављен је случај извора заразе и то:

Презиме и име . . . . .

Занимање . . . . .

Место . . . . .

Улица . . . . . бр. . . . .

Заражење се десило (датум) . . . . .

Потписана пријава налази се у овој установи:

Наслов се умољава да изведено лице пронађе и упути га на преглед у (код) . . . . .

Образац бр. 4.

Молите се да одмах продужите са лечењем које сте почели код . . . . .  
Ако сте продужили са лечењем у другој установи или код другог лекара пошаљите у року од 2 дана потписану изјаву лекара, који Вас сада лечи.

Скрећемо Вам пажњу да ћете имати законске последице по § 14 Закона о сузбијању полних болести, ако у року од 5 дана не дођете на продужење лечења или не пошаљете изјаву лекара који Вас лечи.

Место . . . . .

Датум . . . . .

. . . . .

(Установа — лекар)



*Евиденција*  
(§ 4 Закона о сузбијању полних

Презиме и име	Пол	Занимање	Датум рођења

Л Е Ч Е						
Датум	Лек	Датум	Лек	Датум	Лек	Датум

Образац бр. 2

*лечених*  
болести, чл. 9 Правилника)

Стан	Извор заразе	Датум првог прегледа	Дијагноза

Њ Е				
Лек	Датум	Лек	Прекинуо	Датум излечења



Установа или лекар . . . . .  
 Место . . . . .  
 Срез . . . , . . . . .

*Месечни*  
 О леченим пол  
 Чл. 4 Пра

Болесника	Капавац	
	м.	ж.
Лечило се крајем прошлог месеца		
Нових		
Излечило		
Прекинуло лечење		
На лечењу сада		

Овај извештај шаљу лекари и установе средском сани  
 месец. Он саставља укупни извештај за срез и шаље до 10  
 бановинском седишту, а други Централном хигијенском

Образац бр. 3

Месец . . . . .  
 Година . . . . .

*извештај*  
 ним болестима  
 видлика

С и ф и л и с				Улкус моле	
примарни		други		м.	ж.
м.	ж.	м.	ж.		

(Потпис).

тетском референту најдаље до 3 сваког месеца за прошли  
 сваког месеца један такав извештај хигијенском заводу у  
 аводу.



Образец бр. 5.

На основу § 4 Закона о сузбијању полних болести извештавате се да . . . . . са станом . . . . . које се је лице лечило код потписаног лекара (потписане установе) не долази више на лечење ма да је по закону обавезно лечење продужити док се не излечи. Исто се није јавило ни после опомене, којом му је била скренута пажња на законске последице по § 14 Закона о сузбијању полних болести.

Умољава се наслов да предузме мере да лице са лечењем продужи и да буде кажњено за свој нехат на основу § 14 поменутог закона.

Место

Датум

(Установа — лекар)

Образец бр. 6.

. . . . . са станом . . . . . које лице се је лечило у потписаној установи прекинуло је са лечењем због отпуста из болнице — селидбе — и мора продужити лечење. Досадање лечење било је ово: (Датуми и дозе лекова).

Именовани је упућен да се обрати наслову у сврху даљег лечења. Евиденција о лечењу тога болесника препушта се том наслову.

(Потпис)







Образац бр. 7.

Овим изјављујем пошто ми је скренута пажња на последице погрешне и злонамерне пријаве — да сматрам извором своје болести

. . . . . са станом . . . . .

Заражење могло се десити: Датум . . . . .

где . . . . .

Датум . . . . .

. . . . .

(Потпис)

Идентитет је утврђен на основу . . . . .

. . . . .

(потпис лекара)

## НАРЕДБА

С.Бр. 22003 од 6 новембра, 1934 год.,

о таксама по Закону о сузбијању полних болести

На основу § 19 Закона о сузбијању полних болести прописују се ове таксе по Закону о сузбијању полних болести:

*А. За преглед и уверења пре ступања у брак*

Чл. 1 — За преглед и издавања уверења за ступање у брак у државним или самоуправним установама и јавним санитетским установама код општинских или среских лекара наплаћује се, од имућних лица:

Клинички преглед и лекарско уверење 20 динара.

Микроскопски преглед 5 динара.

Серолошки преглед 10 динара.

На уверење се лепи таксена марка од 20 динара и 5 динара на претставку да се такво уверење изда.

О наплати издаће се прегледаном потврда.

Чл. 2 — Приватни лекари наплаћују за клинички преглед и лекарско уверење 60 динара. Поред тога имају права наплаћивати



за микроскопски и серолошки преглед онолико колико стварно износи такса лабораторије у којој преглед врши. Ако сам врши и ове прегледе укупна такса за лекарски рад не може бити већа од 100 динара.

**Чл. 3** — За сиромашна лица сви прегледи и уверења су потпуно бесплатна (изуевши цену обрасца), ако поднесу уверење о сиромашном стању по § 59 Финансијског закона за 1934—35 год.

Према § 9 Закона о сузбијању полних болести ове прегледе врше и уверења издају све државне и самоуправне установе, установе социјалног осигурања и лекари у државној и самоуправној служби.

**Чл. 4** — Бактериолошка одељења хигијенских завода, домова народног здравља и самоуправних установа у сврху издавања уверења за ступање у брак не наплаћују микроскопске и серолошке прегледе од сиромашних лица по чл. 3 ако их траже државне установе или државни односно општински лекари и ако уз пошиљку за преглед пошаљу установама и оверен препис уверења о сиромашном стању.

Кад ове установе или лекари траже ове прегледе за лица која преглед плаћају, важе таксе из чл. 1-ог, а кад их траже друге установе или приватни лекари наплаћују се таксе по Правилнику о наплати пристојби за радове у хигијенским заводима и установама.

### Б. Лечење

**Чл. 5** — Лечење од венеричних болести у смислу чл. 3 бесплатно је за све, који имају уверење о сиромашном стању у смислу § 59 Финансијског законика за 1934-35 год.

У срезовима које Министарство социјалне политике и народног здравља прогласи као заражене ендемијским сифилисом, лечење је бесплатно за све болеснике сагласно § 9 Закона о сузбијању ендемијског сифилиса.

**Чл. 6** — За болеснике који се амбулантно лече у државним, бановинским или општинским установама, а немају уверење о сиромаштву, наплаћују се само ефективни трошкови за лечење и то:

#### Луес

Бисмут или жива једна инјекција . . . . .	2 д.
Неосалварзан доза	
0,15 . . . . .	3 д.
0,30 . . . . .	6 д.
0,45 . . . . .	8 д.

#### Гонореја

Вакцина (ако је болесник сам донесе) . . . . .	2 д.
(ако је државна) . . . . .	1 . . . . .

#### Улкус моле

Вакцина (Др. Мелкос) коју болесник донесе . . . . .	2 д.
---	------

За остало лечење анологно горњим таксама.



Клинички и лабораторијски прегледи за време лечења као и прописивање рецепата и савети у државним и самоуправним установама као и код општинских и среских лекара не плаћају се.

Лечење у болницама наплаћује се сходно одредбама А и Б Правилника о болничким таксама.

Чл. 7 — Лечење почиње без обзира да ли је обезбеђена наплата трошкова по чл. 7. Ово се врши на начин као наплата болноопскрбних трошкова за болнице.

Службене новине Бр. 265—LXIX од 16 новембра, 1934 год.



616.97/99  
изјел. чл. 7. обт.

343.351

Зач. чл. 7.

~~361~~ 336.745

суздржане